

Crna Gora
Ministarstvo rada i socijalnog staranja

Adresa: Rimski trg 46,
81000 Podgorica, Crna Gora
www.mrs.gov.me

Broj: 01-136/23-6541/2

Podgorica, 5. decembra 2023. godine

**VLADA CRNE GORE
GENERALNOM SEKRETARIJATU**

PODGORICA

Na Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, koji je Skupštini Crne Gore podnio poslanik Bogdan Božović, Ministarstvo rada i socijalnog staranja daje sljedeće

MIŠLJENJE

Dostavljenim Predlogom zakona predlaže se da se u Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list RCG“, br. 54/03, 39/04, 61/04, 79/04, 14/07 i 47/07 i „Službeni list CG“, br. 79/08, 14/10, 78/10, 34/11, 66/12, 38/13, 61/13, 60/14, 10/15, 44/15, 42/16, 55/16, 80/20, 145/21, 86/22 i 99/23) izmijeni član 197m tako da glasi:

„Izuzetno od člana 17 ovog zakona, osiguranik kome je u sektoru metaloprerađivačke i rudarske industrije prestao radni odnos zbog obustave proizvodnje nastale gašenjem ili zatvaranjem proizvodnih kapaciteta usljed ekonomskih i tehnoloških problema u poslovanju, stiče pravo na penziju ako ima navršenih 25 godina staža osiguranja ili ima najmanje 15 godina efektivno provedenih na radnim mjestima na kojima se u sektoru metaloprerađivačke i rudarske industrije staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.

Pravo na starosnu penziju u skladu sa stavom 1 ovog člana može se ostvariti do 31. decembra 2024. godine.“

Predlogom zakona takođe se predlaže da se poslije člana 197m doda novi član 197n, koji glasi:

„Izuzetno od člana 17 ovog zakona, osiguranik kome je u sektoru metaloprerađivačke i rudarske industrije prestao radni odnos zbog postupka uvođenja, trajanja i okončanja stečaja, obustave proizvodnje nastale gašenjem ili zatvaranjem proizvodnih kapaciteta usljed ekonomskih i tehnoloških problema u poslovanju, ili mu je radni odnos prestao usljed kolektivnog otpuštanja zaposlenih zbog prestanka potrebe za radom kod poslodavca u sektoru metaloprerađivačke i rudarske industrije, ili kod privrednog društva iz ovih sektora, koje je u posljednjih dvadeset četiri mjeseca prije stupanja na snagu ovog zakona registrovalo promjenu pretežne djelatnosti, stiče pravo na penziju ako ima navršenih 25 godina staža osiguranja ili najmanje 15 godina efektivno provedenih na radnom mjestu na kojem se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.

Pravo na starosnu penziju u skladu sa stavom 1 ovog člana može se ostvariti do 31. decembra 2024. godine.“

U obrazloženju Predloga zakona navodi se da bi se na predloženi način uredilo pitanje kategorija osiguranika kojima je u sektoru metaloprerađivačke i rudarske industrije prestao radni odnos i uslovi koji moraju biti ispunjeni u pogledu ostvarivanja njihovog prava na starosnu penziju pod povoljnijim uslovima.

Podnosilac Predloga zakona naročito ističe da je riječ o osiguranicima iz reda zaposlenih koji su radili na izuzetno teškim i po zdravlje opasnim poslovima. Dodatno, u obrazloženju se navodi da je za sprovođenje predloženog zakona potrebno obezbijediti dodatna sredstva u budžetu Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, kako bi okvirno 80 potencijalnih osiguranika koji ispunjavaju uslove ostvarili pravo na penziju po predloženom penzijskom osnovu.

U odnosu na dostavljeni Predlog zakona, ističemo sljedeće:

Članom 17 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju propisano je da osiguranik stiče pravo na starosnu penziju kad navršši 40 godina staža osiguranja i 61 godinu života (stav 1), odnosno da osiguranik stiče pravo na starosnu penziju kada navršši 30 godina staža osiguranja, od čega najmanje 20 godina efektivno provedenih na radnim mjestima u sektorima metaloprerađivačke i rudarske industrije na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem (stav 2).

Nadalje, članom 197m Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju koji je usvojen 2021. godine („Službeni list CG“, broj 145/21), propisani su povoljniji uslovi za ostvarivanje prava na starosnu penziju za osiguranike iz sektora metaloprerađivačke i rudarske industrije, u odnosu na ostale osiguranike, i to na način da, izuzetno od člana 17 Zakona, osiguranik kome je u sektoru metaloprerađivačke i rudarske industrije prestao radni odnos zbog obustave proizvodnje nastale gašenjem ili zatvaranjem proizvodnih kapaciteta usljed ekonomskih i tehnoloških problema u poslovanju, stiče pravo na penziju ako ima navršenih 30 godina staža osiguranja ili ima najmanje 20 godina efektivno provedenih na radnim mjestima na kojima se u sektoru metaloprerađivačke i rudarske industrije staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem (stav 1), kao i da se pravo na starosnu penziju za tu kategoriju osiguranika moglo ostvariti do 31. decembra 2022. godine (stav 2). Napominjemo da je do isteka navedenog roka pravo na starosnu penziju pod ovim uslovima ostvarilo 209 osiguranika, a da finansijska sredstva koja se za tu namjenu moraju izdvajati na godišnjem nivou iznose oko 1,5 milion eura.

Imajući u vidu prethodno navedeno, Predlogom zakona bi se, u odnosu na važeće zakonsko rješenje, propisali još povoljniji uslovi za ostvarivanje prava na starosnu penziju za osiguranike iz sektora metaloprerađivačke i rudarske industrije kojima je radni odnos prestao obustavom proizvodnje.

Ističemo da su prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja prava koja se osiguranicima obezbjeđuju za slučaj starosti, invalidnosti i tjelesnog oštećenja, a članovima njihove porodice za slučaj smrti osiguranika, odnosno korisnika prava. Iz navedenog se može zaključiti da se prava u penzijskom sistemu ne ostvaruju po osnovu prestanka radnog odnosa usljed obustave proizvodnje ili zatvaranja proizvodnih kapaciteta, a uvođenjem takvog rješenja u pravni sistem dolazi do narušavanja osnovnih principa penzijskog i invalidskog osiguranja.

Podsjećamo i da staž osiguranja koji se računa sa uvećanim trajanjem (tzv. beneficirani staž) predstavlja institut kojim se postiže snižavanje starosne granice kako bi određeni osiguranici ranije stekli pravo na starosnu penziju, te da kao takav postoji i u Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju, koji propisuje da se osiguranicima koji rade na naročito teškim, opasnim i za zdravlje štetnim radnim mjestima, odnosno poslovima, kao i osiguranicima koji rade na radnim mjestima, odnosno poslovima na kojima poslije navršenja određenih godina života ne mogu uspješno obavljati svoju profesionalnu djelatnost, staž osiguranja u efektivnom trajanju računa sa uvećanim trajanjem, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom (član 69). Dakle, ako imamo u vidu da se zaposlenima u sektoru metaloprerađivačke i rudarske industrije staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, a zavisno od vremena provedenog na radu na radnim mjestima na kojima se staž osiguranja računa na taj način, oni pravo na starosnu penziju ostvaruju sa nižim godinama života od onih koje su propisane za ostale osiguranike.

Konačno, napominjemo da je osnovni princip na kojem se temelji sistem penzijskog i invalidskog osiguranja da prava iz ovog osiguranja zavise od dužine ulaganja i visine osnovice na koju je plaćen doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje. Za sve osiguranike doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje plaća se po istoj stopi. Propisivanjem još povoljnijih uslova za sticanje prava na starosnu penziju za osiguranike kojima je u sektoru metaloprerađivačke i rudarske industrije prestao radni odnos zbog obustave proizvodnje nastale gašenjem ili zatvaranjem proizvodnih kapaciteta usljed ekonomskih i tehnoloških problema u poslovanju, vršila bi se redistribucija sredstava od osiguranika koji po opštim uslovima ostvaruju pravo na penziju ka onim koji pravo ostvaruju pod povoljnijim uslovima. Otuda bi prihvatanje predložene izmjene zakona dovelo do narušavanja principa ravnopravnosti, povećanja broja korisnika, kao i povećanja sredstava za finansiranje penzijskog sistema, što bi uticalo na stabilnost i održivost budžetskog finansiranja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

Polazeći od istaknutog, smatramo da ne bi trebalo prihvatiti Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Ministarka,
Naida Nišić